

LITERATURA

ARTS

CIENCIES

Periòdich catalanista

SURT ELS DIJOUS

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Plaça del Teatre, 6, entresol.

NÚMERO CORRENT. 20 CÈNTIMS.

» ATRASSAT, AB FOLLETINS. . 40 »

» » SENSE FOLLETINS. 25 »

SUMARI:

Lo dels Jochs Florals, per R. Miquel y Planas.—Les dues flors (acabament), per Geroni Zanné.—Els Jochs Florals d'enguany.—Pobreta gent!, per J. Pin y Soler.—La regeneració (?) de l'Eldorado, per Salvador Vilaregut.—Notes bibliogràfiques, per R. Miquel y Planas.—Noves.

FOLLETÍ:

LES TENEBROSES, per Rafel Nogueras y Oller.—Plech 1.

DAFNIS Y CLOE.—Traducció catalana.—Plech 13.

LO DELS JOCHS FLORALS

Ja s'es celebra enguany la Festa dels Jochs Florals. Ara, y no avans d'ara, es la ocasió de dir quelcòm sobre'ls incidents que precediren a la publicació del veredict y sobre les discussions apassionades que'n foren la conseqüència. Ara y no avans d'ara JOVENTUT pot y deu rompre'l silenci guardat a posta fins avuy, ja que'ls apassionaments d'avans no tenen rahó d'ésser tractantse d'un fet consumat. Y JOVENTUT va entendre desde'l primer moment que no devia contribuir a exacerbar innecessariament una qüestió en la qual podiem molestar sense volerho a persones per les quals sentim amistats.

El problema plantejat desde ja fa alguns

anys respecte als nostres Jochs Florals se refereix a les tendències de la Literaria Institució a la qual deu Catalunya principalment, y diguis lo que's vulgui, la renaixença de son esperit, iniciada en les lletres y continuada arreu en tots els ordres de l'activitat. Que sa primitiva constitució, que'l reglament per que's regeix mereixen tal volta ésser modificats en sentit més ampli en vista de l'expansió assolit per la nostra Literatura, això es cosa que ja s'ha dit y repetit en les planes de JOVENTUT. Creyem que s'ha de fer en aquest sentit quelcòm més de lo que ja s'ha fet, donchs es innegable que aquesta tendència progressiva que tots desitgem veure accentuada en els Jochs resulta existir de fet examinant la successió dels volums anyals de la Institució: sens esforç se pot veure que la tònica general es ascendent y progressiva a través de les oscil·lacions purament circumstancials que provenen de causes molt diverses. La festa dels Jochs ha estat cada any, més o menys, una manifestació de l'estat d'esperit de Catalunya: sentimental en sos començos, acomodaticia més endavant, patriòtica després, y avuy catalanista y literaria alhora. Ella ha estat en algunes ocasions supeditada a les conveniències d'ordre polítich y econòmic (1888, Exposició Universal), en altres ocasions ha pres el caràcter de

protesta enèrgica (1902, Canigó), y dels Jochs Florals pot dirse que sempre han traslluhit quelcòm de lo que Catalunya ha anat sentint: proba donchs de que'ls Jochs Florals són cosa viva y de que la llur constitució inicial, encara que modificable, els fa aptes pera donar transcendencia a tot lo que palpita en la nostra terra y pot produhir una exteriorisació literaria.

Que hi hagi qui, més impacient, vulgui precipitar la vella Institució per la via d'una modernisació ideal, ho comprenem y ho trobem molt lloable: nosaltres fins tractarem d'influhir en que això sia possible. Mes no cal oblidar que aquestes coses han d'ésser mirades ab respecte, evitant destruir quan sols se tracta de renovar, y que moltes vegades els procediments poden comprometre l'obra a assolir al malmetre inconsideradament lo que havia d'ésser fonament y base d'ella.

Això creyem que ha estat el perill o la crisis dels Jochs d'enguany; crisis que considerem sanitosa després de tot, encara que sien de dordre les invectives que s'han adreçat a persones acreedores a tota consideració y que no mereixen pas ésser posades en interdicte.

Si, hem de dirho francament als nostres amichs: la campanya que han portat a terme desde *El Poble Català*, encara que guiada pels millors propòsits, ens ha hagut de desplaure en quant als procediments.

Recordis que al nomenarse'ls mantenedors d'enguany, les dues tendENCIES en pugna quedaren representades per dues candidatures. Això era lo procedent, y d'una manera natural havia de produhirse com a resultat el predomini d'una o altra tendencia; tendencia que, podentse tan sols exercitar desde'l Consistori al judicar el mèrit de les composicions, pera res hauria pogut modificar lo que, estant subjecte a una reglamentació, no entra en les atribucions dels mantenedors. Vol dir tot això que la innovació aportada als Jochs hauria distat molt de produhir els trastorns que temien alguns.

Mes lo que ocorregué fou cosa molt pitjor, al conseguir els bons oficis d'aquells que, ab la elecció d'elements significats en quiscuna de les dues tendENCIES, quedés de fet erigit en el si del consistori un dualisme que més endavant havia de portar tantes anades y vingudes.

A judici nostre, comencen en aquest punt les errades dels elements que's proposaven la regeneració dels Jochs. Si no se sentien ab cor de congeniar amigablement y per mutua consideració ab els altres elements del Consistori, llur obligació era dimitir a l'acte. No ho feren, y ab això devien saber prou a lo que s'obligaven, si es que no volien ésser més endavant titllats de pertorbadors y aportar realment una pertorbació al funcionament dels Jochs, els quals sols una vegada han degut ésser sospesos per culpa dels enemics irreconciliables de Catalunya, y enguany de poch no han sofert igual contratemps per causa dels qui diuen estimarlos més: manifestació de qual sinceritat no volèm dubtar ni dubtem.

Vingué la ocasió de donar el veredict, y les dues tendENCIES, que cap esforç havien fet en interès dels Jochs pera conseguir una aproximació, se trobaren davant per davant. ¿Què va succehir? Que quiscun dels partits tenint diferent criteri respecte a la valua de determinades composicions, no's mostrà propici a cedir. Y aquí cal fer remarcar una de les grans dificultats en que ha de trobarse tot jurat pera fallar sobre'l mèrit absolut y relatiu de tantes y tan diverses composicions (352 han estat enguany) sotmeses a examen. Possible es sempre que un cert nombre de obres ofereixin mèrits equiponderables, sense que una sola presenti una superioritat absoluta sobre les demés. Y com, en aytal cas, hi ha també l'apreciació individual de quiscun dels jutges, sols cab la resolució y fallo per majoria de vots, lo qual salva'ls escrúpuls dels disconformes ab el fallo definitiu. Tres individus del Consistori d'enguany, precisament els qui representaven la tendencia innovadora, no crègueren oportú acatar la decisió de la majoria y dimitiren llurs càrrechs. Creyem que tal resolució fou extemporània y que no devia la dimissió ésserloshi admesa; mes ja que conseguiren deslligarse de llur compromís, els tres mantenedors dimitents havien de considerar llur missió definitivament acabada, guardant una actitud noblement reservada y prudentment neutral pera no dificultar la tasca dels demés y pera no provocar campanyes com la de nostre confrare *El Poble Català*, a que avans hem aludit. L'amistat ens obliga a dir sincera-

ment que no podem pas aprobar semblant manera de procedir.

Varies són les inconveniències comeses, y no es la menys important la de posar en evidència'ls noms d'algunes composicions y els de llurs autors, als quins se creava una situació bon xich compromesa pera'l cas de que'l veredicté vingués a demostrar la certesa d'aquelles atribucions. Apart de que donava lloch a suposar parcialitat en els jutges el fet de que fessin semblant de conèixer els noms dels autors d'aquelles composicions precisament qual defensa s'havien empresa.

Ademés d'això, cal reconèixer que han abusat els dimitents de prodigar calificatius mortificants pera llurs companys de Consistori, els quins en veritat han procedit sabiament no apelant a iguals medis pera defensarse.

Y per fi, creyem que han estat sumament mal aconcellats els de *El Poble Català* al anticipar, la vigília de la festa dels Jochs, la publicació de fragments de les poesies premiades, avençantne judicis que, encara que haguessin estat lliures d'apassionaments, no haurien deixat emperò d'ésser inoportuns. Y, ademés d'això, si la publicació d'aytals fragments era conseqüència de tresllats obtinguts durant l'exercici de les funcions de mantenedor, el fet podia aparentar tots els caràcters d'un abús de confiança o de quebrantament de secret professional.

Serveixin totes aquestes consideracions pera fer entendre als qui, moguts per un noble afany de progrés, no saben utilitzar procediments apropiats a la magnitud del fi que persegueixen, qu'enlloch de fer un bé poden causar un dany a coses que'ls hi són cares. Trencar motllos, destruir coses velles, són empreses molt delicades y convé sempre pensar en si realment lo nou que ha de substituirho equival a lo vell que's vol suprimir. Els Jochs Florals necessiten constantment sava nova; lo que's proposaven fer aquells amichs nostres era facilitarne la infusió, mes creyem ab tota bona fe que llur bon desitj els hi ha fet extremar els procediments.

R. MIQUEL Y PLANAS

LES DUES FLORS

(Acabament)

Aleshores me plavia la música dels mestres de la tristesa y de l'hivern: Chopin y Schumann. Y arrencava del gran Pleyel les melodies somnioses o malaltices dels *nocturns*, desesperats els uns complanyts de mort, serens els altres com nits estelades. Me plavia'l *Winter* de Schumann, monoton com una matinada grisa y boyrosa de janer, aclarida per temerosos raigs de sol; me plaviensos wals més tristos, sos *lieder* incomparables, els *Gesänge der Frühe*, les *Waldscenen*, les romàntiques *Albumblätter*...

«L'hivern es divi al costat vostre (deya tancant el piano). Veniu, aymades meves, que vull besarvos. Qu'hermosa qu'ets, Hortensia! Que bé t'escäu el vellut blanc! Com brillejen tos ulls de foch, tos cabells negres! Y tu, gaya Rosa, deixem fruïr el cruiximent de la seda blava qu'envolta les teves formes ideals! Mirem ab tota la claror dels teus ulls de primaveral

»Avuy l'hivern ens embolcalla, aymades meves, mes un jorn la Primavera'ns obrirà solemniament totes les portes. Y reposarém llavors en els meus parchs, embaumats per la flayre de les primeres roses: ens perdrém en les solituds perfumades, en l'olorós reyalme de la violeta y del lliga-bosch, entre voliors d'aucells rasant les aygues dormides dels estanys y tremolors suaus de fullatges. Alhora admirarém la serenor del cel, rentat per les pluges de març. Una blavor profunda y lluminosa devallarà alegrement a les nostres ànimes, y els preludis de la joya primaveral vibraràn dolços en els nostres cors. Els capvespres de foch ens comunicaràn halenades d'amor y poesia... Veurèu com arriben els gentils missatgers de la Primavera!

»Y pensant en la primavera, que n'es d'hermós l'hivern al costat vostre!

»Vosaltres sôu les primeres dónes, les Eves del meu paradís. No n'hi ha de dónes com vosaltres. Sou magnífiques, extraordinaries, úniques. Vestides, teniu la elegancia y la senyoria de les duqueses italianes del Renaixement, la lleugeresa y la gracia de les dames de Lluís XV. Nûes, sôu fresques y espléndides, com les hetayres gregues. Les vostres cames són llargues y fines, y tenen

la flexibilitat del jonch; les vostres cames són plenes y rodones y tenen la suavitat del vellut; les vostres cames són blanques y fortes y tenen la duresa del marbre. Les vostres cintures se drecen primes demunt l'ample y majestuós cayent dels flanchs arrodonits. Teniu els pits fermes y blancs, y llurs suaus moviments inflen la roba que'ls cobreix, fentla onejar voluptuosa. Y sobre'ls colls d'una bellesa incomparable, que'n són d'altívols, de pures, de gracioses, de fines, de nobles, les vostres testes!

»Que'n sóch de ditxós sabentme posseïdor absolut de vosaltres, dòcils com esclaves orientals, humils y amoroses, ab els llabis oberts per l'etern somris de la sumissió! Que'n sóch de ditxós éssent jo vostre esclau, mirantvos els ulls a tota hora pera endevinar llurs desitjos més estranys y realitzarlos al punt! Quin goig de sabervos mestresses úniques, regines tiràniques del meu cor!

»L'amor que vos porto, aymades meves, el comparteixo en parts iguals entre vosaltres dues. Si perdés l'una, no podria estimar a l'altra sola... Si algün jorn me deixèu, deixeu-me aplegadas. Qu'estrany deurèu trobar el meu amor, aymades meves!»

Tot el meu sér fruhia emocions may somniades. No podria explicarles ab paraules. L'agredolç de l'amor es indefinible, y encara més l'agredolç d'aquell amor doble, insensat y prodigiós. Devegades el cel lluminós de la meva joya's veyia entelat per boyres grisenques. Me sentia ditxós, y la música de les dues boques me breçava harmoniosament, però s'hi barrejava una tristor infinita, s'hi barrejaven reflexions doloroses, tot un trevall de dubte y d'inquietut. Un pes feixuch, indefinible, pesava sobre'l meu cor y l'oprimia.

Y allavors els ulls de la Rosa, d'una blavor divina, y els ulls de la Hortensia, d'una negror profunda, metamorfosejaven l'estat de la meva ànima, y el rohent escalf dels dos cossos, a través del vellut y de la seda, feya tremolar la meva carn, y els balens de les boques vermelles y enceses, y els perfums dels cabells, formaven una boyra càlida y apassionada, hont se gronxava'l meu esperit amorós.

Una nit horrorosament freda'm vaig despertar sentint una estranya inquietut níviosa. El meu són se veyia torbat per visions horribles. Havia llençat la roba del llit y suava d'engunia.

A fòra nevava sense parar, y el vent torbellinat llençava'ls flochs de neu contra'ls vidres. Jo sentia esgarriat els seus xiulets furiosos, els seus brams formidables, el seus murmuris sòrts y feréstechs.

En la cambra s'ohien barboteigs apagats. La Hortensia y la Rosa parlaven en veu molt baixa. S'ohien remors de mobles, cruixits lleugers de robes, murmuris d'un tràtech quasi imperceptible. Y el pes feixuch e indefinible que a voltes pesava sobre'l meu cor, l'oprimia llavors ab tanta força que'ls seus batechs no's sentien. Volia llevarme, però la són me va vèncer. Els meus parpres semblaven de plom. Me vaig dormir de nou, acariciat per la música dels flochs de neu.

La cambra va illuminarse de sobte. Una viva resplendor feri els meus ulls, y un frech dolcíssim humitejà'ls meus llabis. A la espona del llit la Rosa s'hi recalrava suauement, besantme. Les seves formes gentils y esbeltes tremolaven.

«¿Y la Hortensia? (vaig cridar esglayat) ¿hont es la Hortensia?»

La Rosa, ab els ulls baixos, no responia. La vaig agafar pel braç, com un boig, fentla caure de boca al meu costat.

«Digam hont es la Hortensia, vull saberho, vull saberho!»

Y la Rosa, tremolosa y esgroguehida, respongué: «La Hortensia ha fugit emportant-se un tresor de brillants y de perles. El seu aymant, l'home qu'ella s'estima de debò, la esperava abaix! Qui sab ahont són, a hores d'aral Mes no't desesperis. Si ella ha fugit, jo'm quedo. Si els seus cabells són com la nit, els meus són com l'or. Si els seus ulls reflecten la negror y el foch de les tempestes nocturnes, els meus reflecten la claror rihenta de les matinades blaves. Si les meves formes no són magnifiques com les seves, són més flexibles y gracioses. Oblida la Hortensia. Nosaltres dos encara podem ésser feliços. Viurèm l'un pera l'altre y el nostre amor serà més humà... Lo que feyem els tres era horrible...»

Aquestes paraules me feren botre com un boig. El meu puny clos s'enfonsà barbrement en les tebies carns de la Rosa, qual cos adorable rodolà del llit a la catifa. Y restà sanglotant, als peus del llit, com un capdell de carn rosada, y l'or esplèndit de la cabellera ferit per la claror del llum, s'escampà com una cascata de foch per demunt de les seves espatlles.

El dimoni de la sensualitat m'agafà allavors pels cabells y'm signà aquell cos sense igual. Me signà'ls encants més íntims, les tebiors més dolces, les curves més delicades, els colors més frescos, les suavitats més tendres. Me recordà'ls esglays de goig que l'havien somogut, y la sed amorosa dels seus llabis. Me recordà la llum dels seus ulls, la blancor del seu coll, la rojor xardorosa de les seves galtes y la cremor dels seus besos.

Però'l dimoni de la desesperació va vèncer. Enfonsà'ls dits unglosos dins la ferida immensa del meu dolor, esquinsantne'ls llabis sagnants. Y la visió sensual va esvahirse, impura...

Y jo, com un boig, mossegava'ls coixins, clavava les ungles en el meu pit nu, y violentes convulsions retorcién el meu cos. Y sense valor pera tornar a l'antiga vida, me veyà abandonat y perdut, y un plor inconsolable brollà dels meus ulls inflats.

Mentres tant la neu queya persistent y monòtona, esborrant camins y omplint torrenteres. La gran veu del vent breçava'l castell ab la seva cantonada gemegadora, que's confonia ab els llarchs sanglots de la Rosa.

«Rosa (vaig dirli tristament), tu ets tan culpable com la Hortensia. Tu l'has deixada fugir, sens avisarme, pera restar l'única regina del meu castell y de les meves riqueses, no del meu cor. Però'ls teus ulls no'm diuen res sense'ls de la Hortensia. Vos he estimades juntes y juntes vos perdre. Pots endurten tot lo que no s'hagi endut la Hortensia... Si't fa por la nevada, espera que mimvi... Adeu, Rosa, adeu...»

El cech Desti acabava de trencar pera sempre'l llaç impalpable y subtil que m'unia ab la felicitat, fent resonar en el meu cor la derrera elegia, teixida ab totes les tristeses, ab tots els desenganys, ab tots els dolors, ab totes les engunies que fan odiosa la existència...

Adeu, amor que omplires uns quants jorns de la meua vida! Adeusiàu flors perdudes, cossos helènichs, cabelleres sedoses y llargues, boques vermelles, nius de goig y de tortura!

Tot plorava a l'entorn meu y'm compadia.

Adeusiàu, nits inoblidables, somnis esplendorosos, perfums ubriagadors! Adeusiàu vetlles dolcíssimes, passejades delitoses! Adeu, primavera desitjada!

Adeu, tot cantava al meu entorn, adeu, adeu...

Y la neu rebotia sobre'ls vidres y gemegava tristament...

El castell enlayrat dels meus somnis s'en-sorrava ab gran soroll, y el vert oasis de la meua joia desapareixia desota la ventada formidable, y l'infern de la meua voluptat, hont bullia l'ànima meua en mitj de les flames de les passions enceses, s'apagava desota una pluja mortalment gelada...

Delirava, y'm creya un naufrech, voltat d'onades immenses, ovirant al lluny la costa benehida, fixant moribond les últimes mirades sobre'l cel negríssim que semblava esclafarme...

Delirava, y'm veyà lligat, mentres les dues germanes fugien, luxoses y esplèndides, ab dos homes...

Delirava, y presenciava les antigues carícies, però ara més refinades, car eixien dels cors...

Delirava, y'm veyà devant de llurs cossos satinats y flexibles, blincats voluptuosament, bojos de pler y de goig...

Adeu, tot cantava al meu entorn, adeu, adeu...

Tothom m'ha tingut per boig, mes aleshores cregui tornarmen de debò.

Y no'm vaig matar, perquè la meua voluntat, forta y enèrgica devant del pler, esdevingué feble y petita devant del misteri ombrivol y terrible de la mort.

GERONI ZANNÉ

ELS JOCHS FLORALS D'ENGUANY

NÚTIL dir que la Sala de Llotja oferí a'l passat diumenge un brillant cop de vista, decorada com cada any ab emblemes patriòtics, palmes y fullatge. La concorrencia omplia tot el local, y si no

era tan atapahida com en anys anteriors, hem d'atribuirho a lo plujós y desapacible del temps, no al procedir de certs elements que, devent ésser els primers enguany en donar exemple de serietat y patriotisme, han volgut evidenciarse com a pertorbadors sistemàtics procedint ab un aturdiment de tot punt censurable. No en va deyem l'any passat, resenyant la festa dels Jochs, qu'encara li esperaven moltes crisis al Catalanisme, y que'ls dies de proba no eren pas termenats. Però suposavem que serien més aviat els de fóra que'ls de dins els qui a aytais probes ens subjectarien, y no dubtavem que festes nacionals catalanes com els Jochs havien d'ésser sempre'l llaç de concòrdia que'ns unís a tots els bons catalans malgrat les divisions que freqüentment ens separen. Nosaltres hem estat sempre al costat dels qui, tant en els Jochs com en tot, han volgut introduhir reformes sanes y que responguesin a la vida moderna; mes sempre'ns hem separat y ens separarèm dels aturats que, a pretext de curar mals, ne produueixen de pitjors. No es nostra la culpa si aqueixos tals se queden sols.

Una volta hagué entrat en la Sala de Llotja'l Consistori, acompanyat d'una comissió de l'Ajuntament presidida per l'alcalde, y dels representants de moltes corporacions, s'obrí la festa llegint el senyor Folch y Torres (Joseph M.^a) el discurs presidencial, que havia escrit el senyor Ubach y Vinyeta. En aquest discurs se remarca la transcendencia dels Jochs, com a obra patriòtica, culta y moralisadora, que ha tingut el poder de fer renàixer a Catalunya desvetllantli la conciencia de sa personalitat y fent que s'apaybaguesin els odís entre germans, odís fomentats pels enemichs nostres al fomen-

tar, en politica com en tot, la divergencia d'opinions. Se diu que totes les modalitats nacionalistes poden harmonisarse dintre una acció comuna. S'apostrofa valentment a nostres opressors, assegurant que, malgrat ells, tornarà nostra llengua a ésser senyora a casa nostra, en la escola y en el temple, y que Catalunya, cada cop més floreixent, arribará a escriure novament ab lletres grosses son nom en el mapa, gracies a l'obra dels Jochs Florals. El discurs presidencial del senyor Ubach y Vinyeta fou aplaudit repetides voltes, y molt especialment al final.

El secretari senyor Serra y Pagès llegí una memoria examinant conciençosament la significació dels Jochs Florals y analisant els mèrits de les composicions premiades, com també donant compte de les diferencies sorgides en el si del Consistori en l'apreciació de dites composicions, diferencies que motivaren la dimissió de tres mantenedors, dos dels quals foren substituïts pels suplents. La memoria del senyor Serra y Pagès fou aplaudida ab justicia. En ella, com de costum se dedica un recort als morts durant l'anyada darrera, que són en Valenti Almirall, en Balari y Jovany, en Molas y Casas, en Delfi Donadiu, en Joan Manubens, na Emilia Sureda, el doctor Joseph de Querol, n'Antoni M. Fàbregas, en Theodor Bonaplata, en Francesch Rosell, en Lluís de Ferrán, n'Antoni Palanca, n'Agustí Prim, en Brunet y Bellet, en Joseph M.ª Baquero, en Blanch y Romani y en Joseph Blanch.

Seguidament el senyor Serra y Pagès procedí a obrir els plechs que contenien els noms dels autors premiats, resultant guanyador de la Flor Natural en Joan Alcover, qual nom fou rebut pel públich ab grans aplaudiments. El senyor Alcover feu reyna de la festa a na Pelegrina Benet d'Alandi, que ocupà son setial d'honor essent ovacionada junt ab el poeta. Aquest llegí sa composició, titulada *La Serra*, bella descripció poètica que'l públich obligà a repetir.

Guanyaren els accèssits els senyors en Gabriel Alomar pels sonets titulats *Inscripcions*, y en Joseph Carner per sa *Llegenda del Montsant*. Alguns del públich volgueren que, contra costum, fossin llegides dites composicions distingides ab accèssit, y en Carner se disposava a llegir la seva, però la gran majoria s'imposà, y en Carner hagué de baixar de la tribuna guardantse pera un'altra ocasió'l fer els gegants.

S'adjudicà la Englantina d'or a n'Antoni Bori y Fontestà per sa visió poemàtica *La nit al Montgrony*, que fou llegida pel senyor Ribot y Serra. També aquí hi hagué individus que's volgueren donar a conèixer, prenent interrompre la lectura de la composició del senyor Bori, que, si no es certament una obra mestra, tampoch ho són altres apreciables composicions que han meres-

cut accéssit y que algú volia distingir ab grans premis malgrat no ésser gran l'esperit poètic que les anima y malgrat la carrincloneria de certs versos y estrofes. La poesia del senyor Bori fou aplaudida. No's concedi cap accéssit a la Englantina.

De la Viola d'or y argent ne fou guanyador n'Arthur Masriera per sa composició *Corona d'espines*, que fou llegida per son meteix autor y fou també aplaudida pel públic. Els accéssits s'adjudicaren a en Martí Genis y Aguilar per sa poesia *Tornant del Paradís*, y a en Lluís B. Nadal, per sa composició *La llantia del Santíssim*.

Llavors, ab les formalitats de rubrica, fou nomenat mestre en gay saber n'Arthur Masriera, per resultar que ab l'actual premi de la Viola n'havia ja obtinguts tres d'ordinaris, lo qual li donava dret a dit títol.

Els premis extraordinaris foren adjudicats en la forma següent:

En Manel Durán y Durán obtingué la copa artística oferta pel Consistori al millor treball en prosa, per son estudi de novela titulat *En Ton de la Muga*, y en Miquel Roger y Crosa guanyà l'accéssit per son treball *La muller*.

S'atorgà a en Pere Palau González de Quijano el premi del bisbe de Vich, per sa traducció al català de l'himne litúrgich *Veni Creator*.

A en Manel Folch y Torres se li adjudicà'l premi del difunt bisbe de Tàmasso per sa poesia *Via-Crucis*, que fou llegida pel senyor Puiggari y molt aplaudida.

A mossèn Angel Garriga se li donà'l premi ofert per la «Lliga Espiritual de Nostra Senyora de Montserrat» per sa composició *Rurals*, de la qual ne llegí alguns fragments el propi autor, rebent aplausos.

Els demés premis no s'adjudicaren.

Acabà la festa ab un sentit discurs de gracies del mantenedor mossèn Antoni M.ª Alcover, qui remercià a tots els poetes, tant els premiats com els no premiats, perque tots han volgut contribuir ab son entusiasta concurs a l'enaltiment de la gran causa de Catalunya. Enaltí la llengua catalana y remarcà eloqüentment la necessitat de deslliurarla, demostrant qu'ella ha sigut y ella serà tant o més bella y tant o més rica que la que més ho sia. Aquest parlament fou interromput varies voltes pels aplausos entusiastes dels concorrents.

Terminat l'acte, la reyna de la festa fou novament aplaudida al devallar de l'estrado, del braç del poeta guanyador de la Flor Natural.

Resenyada la poètica y patriòtica festa, poch més ens resta dir. Els lectors ja coneixen el nostre modo de pensar, y no fóra de bon gust insistir en aquests moments en certes consideracions. Per exemple, si nosaltres

aprofitessim ara la circumstancia d'haver sigut nombrat mestre en gay saber el senyor Masriera, podríem fer veure lo inútil y contraproduhent d'aqueixos títuls que, sense perjudicar en res el prestigi dels Jochs ni fer dubtar de la sinceritat dels diversos Consistoris en llurs diferents apreciacions, permeten que's facin comparances entre *mestres* que són grans poetes sens haver guanyat may cap premi, y altres que no passen de mitjanies ab tot y haver sigut agraciades circumstancialment ab grans premis ses poesies, a manca d'altres poesies millors.

A modificar els estatuts ab esperit de justícia deuen dedicar sos esforços els joves (o'ls vells) que pretenen fer dels Jochs Florals una institució perfecta: mes no a l'obra negativa que ha volgut fer aquests dies cert periòdich dit catalanista, que vantantse de lliberal s'ha acreditat de sectari.

Ni en nom de la informació moderna que invoca a tall de *rotatihero*, ni ab la excusa de cap preterició injusta que'l Consistori dels Jochs hagués comès, podia *El Poble Català* publicar com ho feu, ab anticipació a la festa, les poesies premiades, ni menys establir comparacions entre elles convertintse en més papista que'l papa. Temps li quedava per'analitzar severament, però ab serenitat, el mèrit de les poesies premiades y el fallo del Consistori. Això hauria fet tothom una volta celebrats els Jochs o una volta publicat el volum d'enguanys: procedir d'altra manera revela apassionament y manca de rahó, y es lo que se'n diu tirar-se terra als ulls.

Nosaltres que l'any passat estiguerem al costat d'alguns elements de *El Poble Català*, quan s'intentà formar un bon Consistori, no podem pas seguirlos per aquest camí, perque així se donen armes a l'enemich en comptes d'afeblir-lo, y perque així sols hi procedeixen els inconscients o'ls despitats. Y ens dol que sia precisament aquell periòdich (que per son posat seriós y per lo que deya en son programa de que may se rebaixaria a tractar les qüestions purament personals tant de cas ne fa la gent entenimentada) el qui ab tant d'apassionament hagi pretès aixecar una punta del vel... però no més que una punta. Si nosaltres volgüessim alçar-lo del tot, no quedarien pas gayre ben posats els veritables promovedors d'aquesta desgraciada campanya. Tal volta's ha mogut un excés de zel, tal volta hi han sigut atíats inconscientment per certs *copçadors* de premis que, bo y fent l'escèptich, no's desdenyen d'anar espoliant en tots els certàmens, ciutadans o rurals.

Si no haguessin perdut la serenitat com haurien els de *El Poble Català* tingut l'hora tonta de publicar, ab anticipació a la festa dels Jochs, alguns *fragments* de les poesies premiades? Cert que la lley permet *reproduhir frag-*

ments sense permis, quedant immunes els que'ls publiquen. Però suposèm que'l senyor Ubach, president dels Jochs, o'l senyor Bori, guanyador de la Englantina, haguessin tingut mala jeya, y que a n'aquella *immunitat* li haguessin cercat el desllorigador fentse explicar d'hont els han *reproduhits* uns fragments d'unes obres que, no havent sigut publicades per ningú y essent de propietat exclusiva del Consistori, forçosament li havien d'haver sigut sustretes a n'aquest. ¿Què tindriem en semblant cas? Tindriem el sentiment de veure alcançats per l'acció legal als ignocents apassionats que tan a cobert se'n creyen.

La cosa, donchs, ha estat contraproduhent. Nosaltres teniem els ulls ben oberts y la boca ben closa, y si avuy parlèm, es per'advertirlos que han sigut ells mateixos ab sa apassionada conducta qui ha fet que hi vegessin clar els més cegos.

POBRETA GENT

Erem a Tarragona uns quants dies perque ella conegués ma ciutat nativa, mos parents, mos amichs, mos coneguts... y com la diada havia sigut una de les més caloroses d'aquell estiu del 1875, que'l sol havia lluhit sense que'l més diafan nuvolet hagués entelat els seus raigs, al caure'l dia haviem eixit per anar fins al cap del moll a pendre la fresca.

A l'hora aquella hi feya bo de respirar els efluvis del mar, la ciutat se veyia boyrosa, tot era solemnia, no més s'ohien rondinar les ones marines sota'ls peus, y de temps en temps el grinyolar monoton d'un buixell, d'una cadena de barco.

A ciutat els llums municipals s'havien anat encenent uns després dels altres puntuant en la indecisa fosca una mena de garlandes de *luminaries* que dibuixaven linies de carrers, límits d'espays closos. A vora nostra, però dintre mar, s'ohien veus humanes, enrahonar natural y plàcid de mariners dintre llurs barques, que la calma tenia quasi immòvils tocant les pedres de sota la farola del cap del moll.

El silenci ambient s'havia fet tan absolut, que fins s'ohien els acompassats cruixits del fustam nàutich, el blam-blam manyach de les penjantes veles que's refregaven mogudes pels suavíssims impuls que a la nau donava l'ona.

Asseguts demunt d'un pedriç que feya barana fruiem del benestar que'ns penetrava,

fins que, cansats de descansar, ens aixecarem emprenent la ruta cami avall, vers la ciutat.

Un minyó que rodava per allí y que devia tenir alguna nança calada, s'acostà a nosaltres y en veu molt baixa'ns digué que tinguéssim compte d'uns *bullos* que's veyen més avall.

—Això està molt desert, d'aquí a la plaça del moll estaràn ben bé mitja hora sense que trobin ningú... y... tinguin compte! repeti. Són uns *payos* que no tenen posat de res de bo... Vagin previnguts.

—¿Previnguts?...

Ella, que llavors encara no entenia un mot de la nostra llengua, me preguntà lo que aquell home m'havia dit.

—No res que valgui la pena... parla de la seva pesquera; però'l minyó havent insistit, signant ab la mà'ls *bultos* que'l preocupaven, feu créixer en ma companya la inquietut, la por.

—No temis, ¿què vols que'ns passi? Aquells homes que'l pescador me signa deuen ésser poetes que cerquen inspiracions, contempladors enamorats de la bella natura o senzillament gent que tenint calor dins de ciutat han eixit a respirar bon ayre.

Y donant les gracies al pescador, que devallà per les pedres fins a perdres de vista, emprenguerem xano-xano la caminada de retorn a casa.

Encara no haviem fet cent passes vegerem sortir de la fosquedat de primer un bulto, poch després un altre y per fi un terç...

Tres homes, tres homes que s'aturaven de temps en temps, mirant a ciutat, enrahonant molt apleret, caminant poch a poch, un d'ells ab visible fatiga, arrocegant marcadament les cames.

Dos semblaven joves, el que coixejava devia tenir uns cinquanta anys de passo. Anaven en mànagues de camisa y armilla, y les bufantes mànagues feyen una taca blanca. Al vèurels reunits, ella'm feu pressió ab el braç volent pendre direcció oposada a la dels tres homes; mes jo, contrariantla, vaig moderar la seva embranzida anant apleret cap als passejants misteriosos.

Al vèurens travessar l'espai que'ns separava quasi en sentit perpendicular, s'aturaven mirantse l'un a l'altre, dihentse alguns mots

que no vaig entendre, y llavors jo, pera resoldre aviat aquella mena de ridicul conflicte en que'ns havien posat les advertencies porugues del minyó pescador, vaig preguntarlos sobtadament:

—¿Que tindrien un misto? mostrant a la mà un cigarro apagat.

Els tres homes se tornaren a mirar l'un a l'altre, y un d'ells, donant més probes de bona criança que no n'havia donades jo abordant-los tan en sèch, respongué en sa llengua:

—*Buenas noches... ¿decía usted?*

—Ah! buenas, buenas noches, vaig fer jo prenent un to com d'excusa; decia... si me harían el favor de...

Y un se tragué una capceta de mistos de la butxaca... oferintmela.

Al spendrem del braç qu'ella'm tenia pres, pera ab major naturalitat encendre'l tabaco, vaig sentir una petita resistencia, llegint al meteix temps en son mirar, que anguniosa'm preguntava què seria de nosaltres si aquells tres homes eren gent dolenta. Ab poques y ràpides paraules vaig voler tranquilisarla, y pera millor conseguirho vaig proseguir dihent calorosament als fantàstichs passejants:

—¿Fuman ustedes? allargantlos uns quants tabacos.

—*Sí, señor... pero... no tengo ganas*, va respondre aquell que m'havia donat un misto. — *¡Gracias!* digueren els altres dos com avergonyits, rebutjant ab la mà.

—*Tome usted, tomen*, deya yo insistint y dirigintme a tots tres.

No circulava ànima viventa, ni prop ni lluny se veyá ningú... y ella m'havia tornat a pendre'l braç, fent a cada punt posat de més espantada. Pera calmarla, vaig entretenirme marcadament encenent el meu cigarro, donant així ocasió als nostres passejants de girar amunt, de continuar parats o d'iniciar alguna dolenteria.

—*Verá usted*, digué en sèch un d'ells, el qui caminava arrocegant les cames.—*Semos forasteros.*

—¿*Aragoneses?*

—*Yo, si señor. Esos de más lejos... No conocemos la ciudad, hemos llegado tarde... No sabemos dónde pasar la noche.*

—*No faltan posadas*, vaig fer jo, com qui vol terminar la conversa.

—*Sí... pero... no conocemos ninguna.*

—*Yo les llevaré... vaig afegir ardidament.*

—¿*Nos llevará usted? ¿a dónde?* digueren ab certa inquietut els més joves.

—*A la casilla de Carabineros*, va dir el coix, ab trista ironia y sempre en veu molt baixa.

—*De ninguna manera*, vaig replicar jo, prenent un ràpit determini. *Les llevaré a una casilla de pescadores conocidos míos... allá a la otra parte del puerto, en donde podrán pasar la noche muy sosegados...*

—*No conocemos a nadie... insistí encara. Hemos venido de paso.*

—¿*De dónde han llegado?* vaig preguntarlos, fent com que'ls creya, car no era difícil endevinar per aquell caminar tan característich de tots tres, marcadíssim en el vell, el cap pelat arràn, les cares rapades y la mena d'esverament ab que parlaven, que tots tres eren...

—*Nosotros*, va continuar, *no conocemos este pueblo, jamás hemos estado en él...*

—*A pesar de haberlo visto desde ahí...* y els signava la massa fosca que a l'arranch del moll, prop la estació del ferrocarril, feyen els edificis que constitueixen el Presidi.

L'efecte de la meva insinuació fou decisiu. Els tres desconeguts se mogueren sorpresos, se miraren consultantse, però instantaniament llur actitud, que anava a ésser enèrgica, se tornà abatuda... y tristament el més vellet digué:

—¿*Sabe su mercé que salimos de ahí? Se lo figura sin duda. ¿Es su mercé de Justicia?*

—*Ustedes*, vaig respondre, donant a la meua veu l'accent més amistós que'm fou possible... *Ustedes deben ser unos pobrecitos licenciados... No soy de Justicia, no sé nada de ustedes.*

Y els malhaurats, no protestant, confessaven que la meua suposició era encertada.

—¿*Cómo no les han dado al salir una boleta de alojamiento, las señas de una posada?*

—*El cantinero de ahí...* sense pronunciar la paraula fatidica, *tiene una hija casá, en la ciudad, digué'l coixet, que aloja licencias, pero a pesar de los muchos años que hemos pasao... ahí...* altra vegada signant el Presidi, sens anomenarlo, *no conocemos las calles, hemos querido ver despacio y ¡libres!* —quina manera més eternidora de dir

¡libres! — este muelle dichoso en que tantos años hemos arrastrao piedras, se nos ha alar-dao viendo llegar unas barcas...

—Lo dicho, se dejan ustedes llevar por mí, vaig dirlos insistint, comprenent que anava inspirantlos confiança. Les darán cena, cama... y nadie ha de preguntarles de dónde vienen ni á dónde van... cuando se vayan!—

Y pera probarlos plenament que no'ls temiem ni ens repugnaven, aturantnos de caminar, ens assentarem demunt d'unes pedres de les moltes que per allí hi havia ja escayrades y llestes.

El coixet s'assegué també... una mica allunyat, y els altres dos se quedaren drets, no sabent què fer de les mans, cercantse per esma la gorra, que poquet a poquet se tra-gueren com si fos perque tenien calor. En realitat per respecte, o potser per la costum de saludar a tothòm que havien adquirida en els anys d'estar sotmesos a dura disciplina dintre aquella trista casa que ni ells ni jo havien anomenada.

Y entre interjeccions que semblaven sospirs, y si señores y no señores, y *pues digo y otra*, de qu'entatxonava'l seu discurs responent a les preguntes que jo amistosament li anava fent, el vellet ens contava la vida que allà dintre's passava, el per què havien sigut tancats en aquella força.

—Este no crea que por nada malo... desgracia de los hombres. Una perra voluntad... de cierto juez!... Andaba en negocios de contrabando, fué encausao por unas disputas con los del resguardo... y en esa casa le metieron... hasta hoy, después del rancho.

—Pues yo, verán sus mercedes, digué dirigintse a nosaltres dos com volent tenir per jutge una senyora, la primera sens dubte ab qui parlava d'ençà qu'era al món. Yo era mu jovencito, tenía un hermano mayor que estaba sirviendo al rey... y que segons ens contà era mort a Filipines deixantlo de cap de casa... ab una mare viuda y una germana fadrina... ¡mu guapa! molt alegre y parladora. A tothòm bestreya, no hi havia jove ni vell ab qui ella no fes brometa. La madre, anava dihent el llicenciat enternintse, l'havia reprès moltes vegades per lo familiar qu'era ab tothòm... y la condená, deya parlant molt lentament, com si el satisfés contar aquelles coses tan intimes a gent que l'escoltaven

sense despreci, la condená fins ab sa mare argumentava... però era tan alegre, tan riallera que may ni sa mare, ni ell havien sospitat que portés res amagat, ni que tingués tráfechs ab ningú del poble...

No obstant, ne tenia, y per desgracia de tots la seva desaparició ho demostrà. Eixí un dia de festa dihent que anava a missa matinal, y *¡la del humo!* La pobra mare, el pobre germà feren tot lo possible pera trobarla. Ja quasi hi renunciaven quan un'altra fugida del poble, la desaparició d'un ferrer, *de un herrero mu arrastrao* que'ls havia sigut vehi, casat y ab fills, fou un indici que'ls feu sospitar hont potser trobarien a la fugitiva.

Per uns traginers, passats uns quants mesos, se confirmaren les sospites. Per ells sapigueren que *el herrero y una chica joven, mu guapa*, vivien en un barracot de minayres, *por allá, por Vizcaya*. Ell, encara que jove-net, *por aquello de ser cabeza de familia* hi va anar y *¡por esas!*... feya creuant els dits y mirant a terra com si's parlés sol, *¡por esas!* que no portava més objecte que rescatar a sa germana...

La trobà *preñá hasta las cejas*, feya tot afligit dirigintse a les ones del mar, *remendando unos calzones del herrero...* y com si li pesés el recort o'l recit el fatigués, callà un moment. Al continuar digué que'ls culpables al vèurel no havien gosat mirarse, s'havien quedat frets, atontats, y qu'ell, rabiós, els digué tot lo pitjor que li vingué a la boca.

—Total, que riñeron, vaig fer jo pera evitarti l'acabament de tan lamentable historia.

—Sí, señor, digué sospirant, el herrero quiso pegarme... y yo... y yo... le pegué demasiao fuerte. Me tuvieron preso unos meses, luego me mandaron á un penal...

Allí s'havia contrapuntat ab un *cabo de vara*, tingueren rahons... *fui otra vez desgraciao, ¡muy desgraciao!*

—¿Y de aquel penal vino usted á éste?...

—Vine joven y fuerte... y salgo hoy... ya ven sus mercedes... viejo, sin poderme casi valer de esta pierna... estropeá por tantos años de arrastrar el condenao grillete...

—¿Es usted también aragonés? vaig preguntar a un dels qui estaven drets pera demostrarli interès y posar punt a les tristes queixes del pobre coix.

Y, sense desplegar els llavis, merespongué ab un geste negatiu.

En resum, qu'entre escoltarlos, fumar el cigarret que per fi havien encès, anar a l'altra banda del *Port* acompanyantlos a casa dels meus coneguts que devien allotjarlos, y deixarlos allotjats, passarem junts més de tres hores.

Quin arreplech de rencunies devien portar en llurs pits, quines esperances de venjança llargament meditades en llurs cervells! o potser quin aplanament, quin despreci dels homes, quina por irreflexiva de les coses!

Arribats a la botiga d'uns pescadors coneguts, el sereno de la platja'm digué que tots els homes de la barcada eren en mar, y si bé m'oferia la clau d'hont eren els jaços, vaig preferir ferlos acompanyar per ell mateix a una mena de taverna qu'estava oberta de nit, hont podien sopar y després dormir.

Hauriem volgut ésser poderosos pera afavorirlos plenament; però què sé jo! potser la nostra conversa en to amistós, l'haver caminat junts, l'haverlos escoltat ab interès fou pera ells una bona preparació pera entrar en la nova vida qu'emprenien.

Del més vell, del qui anava coix per mor del *condenao grillete*, sapiguérem més tart que l'havien acullit d'establer a casa d'uns coneguts de coneguts que tenien un hostal a la carretera de V. Me feya dir que vivia tranquil, que ningú li retreya res... y *que muchos recuerdos á la señorita*.

Dels altres dos may més n'he sabut res.

Pobreta, pobreta gent!

J. PIN Y SOLER

LA REGENERACIÓ (?) DE L'ELDORADO

Els intents que animaven a la nova empresa de Eldorado no podien ésser més nobles y dignes d'aplauso, donchs fer art serio y de bon gust precisament en el mateix *temple* de les grolleries y boricades del genre menut, es obra de romans; però, com a tal, reclamava espatlles robustes y voluntat de pedra a qui havia de portarla a cap. ¿L'ha tinguda la nova empresa de Eldorado? Jo crech que no, y vaig a demostrarho.

El sanejament de Eldorado, com el sanejament de *Rumeya* y del Liceu, no es obra de quatre dies, no's fa en un mes, ni en un any: requereix un estudi preliminar molt

serio, una preparació d'artistes més seria encara, y un tacte y una discreció en escullir les obres que s'han de posar, que té grandíssima importancia, donchs aquestes han d'ésser la base de la victòria final, si venen coronades per una interpretació a l'altura de les mateixes.

Y aném per parts. Entronisat el genre menut en el coliseu del carrer de Vergara, durant una pila d'anys ha gaudit del favor del públich, perque entremitj de mil y una patotxades, ha presentat unes quantes obres de debò, veritables models del *sainete*, plenes de vida, de color local y de pinzellades justíssimes, que han vingut realçades per interpretacions de primer ordre y han alcançat centenars de representacions. Però heus aquí que'l nostre públich se'n ha anat cantant de tot això, per la senzilla rahó de que'l genre estava en decadencia, donchs les obres que s'anaven estrenant no'l satisfeyen com avans, perque no eren tan bones; y heus aquí que tot de cop ens hem sentit Catons y hem protestat d'aqueixos abarragaments, veritables flastomies artistiques, y tots hem tirat bala roja contra'l genre menut, degenerat y anèmich... y pera buscar un remey que contribuís a enaltir la cultura del públich y el guiés per camins més assolejats y sanitosament artistichs, el senyor Vidal y Llimona y el senyor Gumà varen tenir la bona pensada d'organisar, potser massa a corre-cuyta, una companyia de *ópera internacional* pera cantar, en *versión castellana*, varies òperes còmiques velles y noves.

Mes, en nostre concepte, no han tingut prou acert, ni en la tria de obres, ni en la de artistes pera cantarles. En primer lloch, *Los cuentos de Hoffmann* de l'Offembach es una obra passada de moda, mansa, desconsoladorament grisa, basada en un assumpto impossible, que no pot interessar de debò a ningú: als aficionats perque no diu res de nou, y al gros públich perque la troba ensopada, ab rahó.

En segon lloch, *Filemon y Baucis* d'en Gounod, encara que superior a l'altra, tampoch *omple*, en els temps de drama lirich que correm. Ve quasi ab vint anys de *retràs*. Recordém que quan fou estrenada allà per l'estiu de 1883 en el Tivoli, per la companyia de l'Arderius, va interessar poquíssim y va obtenir sufragis ben escassos, ab tot y contenir fragments agradables y dignes de l'autor del *Faust*.

En terç lloch, la *Diamileh* d'en Bizet requereix una interpretació esmeradíssima que posi ben bé de relleu les delicadeses, les filigranes, la exquisida poesia que conté tota aquella musica somniosa, tènua, imprecisa com els borrallons de fum blavench que's destrien en espiralls pels enteixinats dels haïrens, entre les aromes de dònes y de flors; interpretació qu'en conjunt no ha obtingut

a l'Eldorado, passant també, com les altres, sense deixar cap rastre.

Aquestes tres obres, molt millor la segona que la primera, y la terça que les dues anteriors, havien, repetim, de venir avalorades per una interpretació a l'altura de sos mèrits y això no ha succehit, donchs llevat de la bona voluntat de les senyoretes Palmeri y Lopeteghi, que han cantat força bé les parts respectives, y dels mestres Ribera y Baratta, que han dirigit la migrada orquestra ab consciencia, les altres parts han estat sempre en les tres òperes veritablement desgraciades.

Ademés, les tres òperes esmentades s'han cantat en unes traduccions castellanes senzillament fusellables, y si no hagués sigut la presentació escènica, que sempre ha estat cuydada notanshi la mà d'en Gual, el desastre hauria sigut més gros... donchs han de saber que a hores d'ara ja està anunciada *La Bohème, en castellano*.

¿Ho veuen còm es veritat lo que deya al principi? Si s'ha de matar *La Verbena de la Paloma* ab *La Bohème*, es pitjor el remey que la malaltia. ¿No ho troben?

SALVADOR VILAREGUT

NOTES BIBLIOGRAFQUES

NOTAS GENEALÓGICAS QUE, PARA TOMAR EL HÁBITO DE SANTIAGO, PRESENTARON DON MARIANO, DON FRANCISCO Y DON RAFAEL PARDO DE FIGUEROA... *Segunda edición aumentada (Privately printed) 1905.*

Conegut es en la república de les lletres don Mariano Pardo de Figueroa (*El Doctor Thebussem* per altre nom) com un dels escriptors més enginyosos y originals de la Espanya contemporanea. Veritable empori d'erudició, s'ha distingit per la traça admirable ab que ha sabut diluhirla sobriament en tots sos escrits, en cap dels quals apareix enfarfegat ni altisonant, donchs ab ses dots singularíssimes d'humorista ningú ha tractat tan diverses matèries, ben abstractes en ocasions, ab l'amenitat y garbo ab que ho ha fet el Doctor Thebussem. Son estil, de clàssica correcció castellana, ab volgudes reminiscencies arcaiques, es una de les característiques d'aquest escriptor, qui, en l'espai de més de mitj sigle, ha prodigat arreu sa producció literaria, en la qual, a la vegada, ha fet gala constantment d'un desenfadat y una independència de criteri propis d'un esperit modern y d'un temperament sempre jove. Ses *Raciones de Artículos* proben tot lo que dihem.

Les notes genealògiques que ara ha fetes reeditar haurien pogut devenir en altres mans cosa sense més interès que'l que poguessin tenir pera les relacions particulars y de familia dels senyors Pardo de Figueroa.

Emperò no ha estat així, car el Doctor Thebussem, inseguint sos procediments habituals, s'ha guardat de donar a la estampa unes notes genealògiques isolades, sinó que les ha intercalades ab episodis interessantíssims, els quals, ab les aptituds de narrador que posseheix el compilador, han format un conjunt d'una amenitat remarcable y un objecte de veritable curiositat.

Cal fer esment, després d'això, de còm ha estat executada per l'impressor vilanovi senyor Oliva y Milà la edició d'aquest llibre no destinat a la venda. Està imprès soperbament en paper de fil, y conté frisos y culs-dellantia tirats a varies tints, referents a temes heràldichs que presenten un valor decoratiu força remarcable y afegeixen interès a tan excepcional publicació, la qual fa honor a qui l'ha encarregada com a qui l'ha duta a bon terme.

Carles de Fortuny. — REDEMPCIÓ. — *Novela.* — Barcelona, 1905.

El llibre'ns presenta, ab repetida insistencia de historia viscuda, l'episodi de la redempció d'una d'aquestes noyes perdudes en el món, més que per vocació al vici, per inconsciencia de llurs devers morals y socials y per haver estat supeditades *ab initium* a les mires perverses d'explotadors sens entranyes. El tema no es nou; el desenrotll tampoch ofereix cosa de particular, malgrat l'empeny en reproduhir fidelment les condicions de temps y de lloch.

Se veu, efectivament, que l'autor s'es inspirat en fets reals, que ha pres part personalment en la historia, que ha conegut alguns dels personatges que intenta pintar. La descripció del taller de l'artista y la presentació de ses petites interioritats es justa y escaenta. En lo que, al nostre entendre no ha estat encertat, es en desentranyar la psicologia dels personatges, els quals obren aparentment moguts tan sols per les conveniencies del narrador, sense que apareguin les causes internes qui són mòvil de les accions humanes.

A nosaltres, lectors del llibre, ha començat per estranyarnos que un pintor, per bona persona que sia, se proposi a ultrança la redempció d'una model a la qui sols ha vista una vegada, y això sense que, ni en bé ni en mal, les seves passions se sien interessades per ella. Es una resolució presa fredament, com per persona qu'enlloch d'haverse vocat a l'Art se fos dedicada a la Religió; lo que un sacerdot pot arribar fàcilment a creure objecte de sa missió evangèlica, no es concebible que s'ho emprengui *perque sí* un artista qui viu de l'exercici del seu art.

En segon lloch, la *redimida* tal com de primer entuvi se mostra propicia a canviar de vida, es inversemblant de tot punt. Y si

admetem la realitat del fet, encara serà pitjor, dochs aleshores l'hauriem de calificar de hipòcrita, y de mansos els seus redemptors, els quins ni per un moment se donen compte de que, oferint tantes ventatges materials per deixar-se redimir, no hi hauria cap dona que no acceptés la oferta, sentintse ab apituts pera una conversió acomodaticia. Igual que l'altre, en Campins, que passa de *pinxo* a persona decent ab la expectativa de millorar de situació. Creyem que, en molts casos, se trobarien lladres que deixarien llur exposat ofici si els ho paguessin bé, y gent de tota mena que per conveniencia farien tots els papers de l'auca.

A l'entorn d'aquets personatges se'n mouen d'altres encara potser més convencionals. Alguns arriben a ésser de tot punt falsos, y tots ells procedeixen en sos actes, segons l'arbitri del novel·lador, ab unes oportunitats per tots conceptes sospitoses. Enlloch hi ha res humanament lògic; tot marxa, com en els contes de fades, d'una manera providencial, lo que'ls castellans ne diuen *a pedir de boca*.

En resúm, tenim al llibre del senyor Fortuny com una bonica novela d'amena lectura, ab els seus punts de propaganda catòlica, lo qual no esmentem pas com a defecte, donchs de tots temps els novel·listes han aprofitat sos personatges pera fer bones les idees per ells tingudes com a tals.

Lo que si hem d'aplaudir en l'autor es l'haver escrit el llibre en català, no perque'l llenguatge hi sia exempt de defectes, sinó perque entenem que'l senyor Fortuny s'ha posat en el veritable camí de fer bona literatura, encara que, per haver abordat una tasca massa dificultosa, no hagi assolit l'èxit desitjat. La novela, avuy per avuy, es de lo més difícil que hi ha en les lletres, y potser, ans que tot, cal ensajarse progressivament en obres de menys importancia.

R. MIQUEL Y PLANAS

NOVES

Maltractada pels que més la estimaven, menyspreuada moral y materialment pels meteixos que havien après d'ella a tenir ideals, ha mort *La Renaixensa*, el primer diari catalanista, el primer campió de les nostres reivindicacions, el primer vident, que ab sa mirada aclarí les tenebres, mostrant-nos el camí de llibertat que'ns era desconegut y que començarem a seguir resoltament...

Que n'hi deuen de beneficis els catalans a *La Renaixensa*! Mes ella no ha pas redimit a tots: als uns de sa ignorancia, als altres de sa inconsciencia, als altres de son orgull!...

La Renaixensa ha patit una agonia ben

llarga, una agonia de varis anys, y aqueixa agonia han cuydat a amargarla amichs y enemichs ab sos personalismes. Un diari (un diari castellà pera més pena) ho ha dit aquests dies: «*La Renaixensa* mor, y els personalismes la maten». Ella que fou portaveu de la causa de tot un poble, desapareix corsecada per les migrades fal·leres dels que l'han feta instrument de ses ambicions personals.

De primer literariament, políticament després, *La Renaixensa* fou gran y fou pura. Durant la guerra de Cuba realisà una campanya de protesta que faria per si sola'l crèdit d'un gran periòdich. Ab la escissió dels regionalistes de *La Veu*, les rivalitats personals començaren a mermar son prestigi, les petites passions enterboliren els caps més clars, y les campanyes contra en Robert precipitaren la decadencia del vell diari. Algú volgué redimirlo y no pogué; y ara darrerament, fins fa pocs mesos, no ja'ls personalismes dels vells, sinó també dels joves, dels garlayres y dels inútils, dels que tot lo que toquen malmeten, y sempre destrueixen y may edificuen, y enlloch poden durar, li donaren el cop de gracia. Dolguèmnosen, però no fem com aquells que tot dolentsen continuen sent obra negativa y xorca.

Temps ha que *La Renaixensa*, per son esperit, no responia als temps moderns. Per sa forma no'n parlèm: era una ruina; era un arbre mort que s'aguantava dret perque ses arrels havien sigut bones y havien anat fondo. Lo que's mort s'ha d'enterrar. Els fanatichs d'ahir y els inconscients d'avuy han ajudat a fer caure l'arbre, y, un cop caygut, tot-hom hi ha fet llenya.

Mes d'aqueix vell arbre caygut n'han eixit molts plançons que, plantats aquí y allà, han conseguit també posar arrels. Si altra cosa ja no's pot fer, fem al menys que'ls plançons joves se recordin de que la soca mare que'ls donà vida demostrà en sós bons temps ésser soca de bona mena, retornant ab bons fruyts la sava que prenia del terror de la patria.

Els regidors, forasters (o que mereixen ésser-ne) de nostre Ajuntament, s'han lluhit: gracies a n'ells la Banda Municipal no ha tocat enguany en el pati de Llotja durant la festa dels Jochs Florals. Una vegada més Barcelona no ha pogut disposar de lo seu, y, com diu un periòdich, la banda ha sigut cedida y «s'ha donat graciosament la primacia a Madrid, que ni la necessita, ni ens l'ha demanada, ni, en cas d'havèrnosla demanada, havia de passarnos al devant necessitant nosaltres la banda pera'l servey d'una festa de la ciutat que la paga.»

Bé està que'ls admiradors que arreu té'l gran Cervantes li rendeixin homenatge sense

distinció de paisos; però una cosa es rendir homenatge al talent y un'altra'l fer actes de servilisme que resulten impropis e inoportuns.

La Banda de la Casa de Caritat supli voluntariosament a la Municipal en la poètica festa. Es d'agrahir.

Enguany als Jochs Florals de Tolosa hi ha estat representada nostra revista pel doctor B. R. Barrios, que'ns ha tramès interessants detalls de la festa. Aquesta's celebra anyalment en dues sessions, que tenen lloch els dies 1 y 3 de maig invariablement. La primera s'efectua en la sala d'actes de l'Academia, ornada ab banderes de tots els paisos, entre ells l'Argentina, Cuba, Grecia, Noruega, etc. Presidi M. Dumeril, qui feu llegir la memoria dels premis de virtut, que varien de 100 a 1,000 franchs, procedint després el senyor Barò Desazars a donar a conèixer son judici sobre les poesies escrites en llengua d'Oc (admeses en els Jochs desde 1895). Son treball rublet d'erudició fou una brillant defensa d'Occitania y una entusiasta apologia dels Trovadors y de Clemencia Isaura. Rebé moltes felicitacions. El senyor Desazars es un dels més notables defensors de la llengua d'Oc, mereixent citarse son nom al costat del dels senyors Lahondés, Cartailh, Estieu y l'advocat Tressère. Després els acadèmichs premiats llegiren llurs obres. Entre ells hi figura en Perbosc.

La segona sessió s'efectuà a Casa la Ciutat, ahont el mestre Fons llegí un brillant elogi de Clemencia Isaura, nombrantse després la comissió dels sis acadèmichs encarregada de dur els premis. Acabada la lectura de la memoria sobre les composicions franceses y les del concurs Pujol, foren els premis repartits, adjudicantsen un a una jove neta d'uns 15 anys, bordelesa. La festa acabà ab gran entusiasme, després de llegir-se'l programa pera'ls Jochs de 1906.

En la coneguda casa Audouard va inaugurar-se'l prop passat dilluns la *Primera Exposició nacional de gomes bicromatades y altres procediments pigmentaris* del ram de fotografia, presentant un conjunt molt artístich el nombre d'obres que la componen. El jurat qualificador ha distribuït els premis y mencions honorífiques entre'ls vint expositors concorrents en aquesta forma: Primer premi: M. Fau. Segon premi: J. M.ª Armengol. Premi tercer: C. Iñigo. Premi quart: J. Puntas. Premi quint: Vilatobà. Les mencions honorífiques han correspost als senyors L. G. Ferràn, J. Nogués, J. Poquet, M. Renòm y F. Toda.

En nostre concepte, sense voler esmenar la plana del jurat qualificador (que no conei-

xem), els cinch premis haurien degut concedirse per ordre de mèrits, a nostre entendre ben visibles, de la següent manera: Primer: senyor Iñigo; segon: senyor Fau; Tercer: senyor Vilatobà; quart: senyor Armengol, y quint: senyor Puntas.

Consti, pera tranquil·litat de tothom, que així com no sabem quins individus componien el jurat qualificador, no coneixem tampoch a cap dels expositors que han concorregut al certamen.

Entre les obres que criden més l'atenció citarèm *Enigme* del senyor Armengol, *El Pipayre* del senyor Fau, *Un virtuoso*, *Luz y sombra* y *Sueño* del senyor Iñigo; *Hivern* del senyor Puntas, y *Estudio* del senyor Vilatobà.

La exposició estarà oberta fins el dia 15, y es digna d'ésser visitada per artistes y amateurs.

Atentament invitats, assistirem el dissapte al vespre a l'«Orfeo Català», ahont el jove pianista en Frederich Lliurat y Carreras donà una sessió en obsequi a dita societat, en la qual executà un triat programa d'obres de Robert Schumann.

En Lliurat no's presentà pas ab les p. etensions de concertista, sinó com a fervent devot de l'esmentat mestre saxó, qual obra demostrà haver estudiada, penetrant dins la personalitat artística de Schumann, lo qual se fa indispensable quan se vol empendre la interpretació de les obres menors del músich, qualificades de veritables *estats d'ànima*.

En el programa, que anà precedit de la lectura d'unes notes d'en Lliurat sobre'l músich, hi figuraren les *Escenes d'Infants* (op. 14), la *Humorada* (op. 20), *En el bosch* (op. 82) y *Follies del Carnestoltes de Viena* (op. 26), en totes les quals rebé l'executant entusiastes aplaudiments de la concorrencia, als que hi unim els nostres sincerament.

A l'Ajuntament s'ha aprovat per majoria una proposició que tendeix a que, en els anys successius, no's prohibeixi la circulació rodada en nostra ciutat el dijous y el divendres sants.

No sabem lo que passarà d'aquí a aleshores, perque la majoria y les minories sempre'ns tenen sorpreses reservades. No assistirem a aquella sessió, però, per lo qu'hem llegit en els diaris, fou força accidentada.

Diu que'ls catòlics volien impedir a ultrança que s'aprobés la proposició, y usaren de tots els medis y apelaren als arguments més enginyosos, fins al punt d'alegar que no era necessari cambiar l'estat actual de les coses, desde'l moment qu'enguany no s'havia denunciat cap infracció del bándol referent a aytal prohibició...

Aquesta doctrina la recomanem als juriconsults y canonistes: «La no-infracció d'un precepte demostra sa justícia.» Així, donchs, si un dèspota manés que no pogués eixir ningú de casa sense portar un paraygües vermell, y ningú gosés contradir tan absurda ordre per la por del càstich, també's podria alegar que aytal disposició es justa.

No's ve de nou. Els catòlics ne són mestres d'això d'ampararse de les lleys quan els hi convé, com per exemple, si's tracta d'impedir la obertura d'un temple protestant; però si's toca la seva botiga, llavors demanen que se'ls respecti en nom de la llibertat de consciència, y això que *el liberalismo es pecado*. Però com qu'en el meteix defecte d'intransigència hi solen incorrer els de l'altra banda, nosaltres ens estimem més no casarnos ab ningú y picar les crestes a tots els que s'ho mereixen, ja portin teula o gorrofrigi.

Altament ja diguerem que som partidaris de que no's privi la circulació de vehiculs per setmana santa, entre moltes altres rahons, perquè així no's perjudica a ningú, donchs als catòlics no se'ls hi fa pas anar per força en cotxe, com tampoch s'obliga als que no creuen a que vagin a peu.

El periòdich *Forma* ha organitzat a Ca'n Parés una exposició d'obres d'artistes rossellonesos, que atrau l'atenció de quants la visiten. Del pintor Lluís Bausil hi figuren quinze teles a l'oli, entre quines sobresurten les cinch que porten per lema *Presseguers en flor*, notes ben justes, executades ab facilitat y traça. En G. de Monfreid exposa una serie de quadros pintats ab valentia, y entre ells són dignes d'admiració tres retrats molt solits, especialment el nomenat *Retrat del meu fill*. D'en Esteve Terrus s'hi veuen varies impressions y notes molt originals que fan un bon paper en el conjunt de la exposició. Y finalment, en G. Violet hi té exposades una dotzena d'esculptures en guix, bronze y marbre, molt recomanables. Les que porten per títuls *Tafaneres*, *Buste (retrat)* y *Joventut*, sobresurten per ses bellesa entre les demés del meteix autor.

De la exposició en conjunt pot dirse que's mereix ésser visitada, especialment pels artistes, donchs les obres que la componen encloren qualitats ben dignes d'ésser apreçades.

La revista *Catalunya*, en son darrer número, copia un troç d'article publicat en *El Correo Catalán* per un tal Baranera, en el que s'ataca furiosament al gran Carducci pel sol fet d'ésser eminentment anticristià y per haver infiltrat en l'obra de gran part dels joves literats italians l'espirit pagà y revoluc-

cionari que tant molesta y esvera als erudits de sacristia y als literats de congregació.

No's estranya gens que *El Correo Catalán* ataqüi al gran poeta italià; lo que no hauriem pensat may es que'ls de Catalunya reproduhissin la càndida reventada: els feyem de més gust.

Y ara ocupemnos del pobre Patufet-Carner, que tan refinat vol ésser. Y donchs ¿què diria de nosaltres si l'ataquessim per catòlich (?), o per poeta *violero*? Aqueix noy, qu'enguany no ha pogut copiar el títul de *mestre gay* a pesar de tots els seus esforços y a pesar de dir tant de mal de les *patums*, s'escarraça molt com a patumeta.

Patufet, creume, no aniràs enlloch; tens amichs que't volen perdre; ja t'han dit *preclar*.

Lo qual vol dir *patum*, que no es precisament ésser *mestre gay*, sinó *mestre trist*.

Per molts anys.

Publicacions rebudes:

Diccionario Salvat. Hem rebut els cinch primers quaderns d'aquest diccionari enciclopèdich, que respòn per complert a un plan de divulgació científica concebut y desenrotllat en forma tal, que ademés d'ésser el més complert de quants en llengua castellana s'han publicat, resultarà també'l més econòmic, el millor il·lustrat y el més concis de tots ells. S'hi acompanyen hermoses làmines en negre, en litografia y en tricomia, taules y mapes en colors de tots els paisos del globo. El nou diccionari resulta, donchs, sumament pràctic y fa honor a sos editors senyors Salvat y C.^a, quina casa tant s'ha acreditat ja, posant les arts de la estampació gràfica a Catalunya al nivell en que's troben les dels paisos més avençats.

¿Cómo debo conducirme en Sociedad?, per Carlos osorio y Gallardo. La casa editorial «La Vida Literaria» acaba de publicar aquesta obra, que per son títul ja'ns estalvia d'entrar en detalls, donchs ve a ésser una ampliació dels elements d'urbanitat y cortesia a l'us. No's diferencia, donchs, de la generalitat d'aqueixa mena d'obres, y en ella s'hi troben les qualitats que caracterisen les produccions del senyor Osorio y Gallardo. Preu, 2 pessetes.

Nova vida, drama original de don A. Rovira Virgili, estrenat el 20 de novembre de 1904 en el «Teatre Ateneu» de Tarragona. Remercièm a l'autor l'envio d'aquesta obra, de la que, seguint nostra costum, no'n publiquem judici crítich per no haver tingut ocasió de veurela representar. Preu, 2 pessetes.

La Senyera Calafina, lletra de Candi Cloza, música de M. Novi. Es una composició

plena de valentia y patriotisme. Va ilustrada ab un dibuix de T. Gaspar.

Convocatoria pera'ls segons Jochs Florals d'Hostalrich, que's celebraran el dia 2 del proxim juliol. A més de la Flor natural s'ofereixen nou premis. L'Ajuntament d'Hostalrich ofereix un objecte d'art a la millor poesia històrica o patriòtica. El Baró de Quadras y n'Antoni Pujol ofereixen objectes d'art als autors de les millors poesies de tema lliure. En J. Pin y Soler ofereix un exemplar de luxe de *La Familia dels Garrigas* a l'autor del millor quadret en prosa. En D. Pou y Lladó ofereix un objecte d'art a l'autor del treball en prosa que contingui més notícies sobre la historia d'Hostalrich. En Joaquim Falgueras ofereix un objecte d'art a l'autor de la millor pregaria en vers a Nostra Dona del Socors. El Jurat qualificador dels Jochs Florals d'Hostalrich de 1904 ofereix un volum luxosament enquadernat dels *Sonets d'uns y altres*, a l'autor del millor aplech de sonets. El Somatent d'Hostalrich ofereix un objecte d'art a la millor poesia que celebri algún fet gloriós del somatent català. La Sucursal de la Cambra Agrícola de l'Empordà a Hostalrich, ofereix un objecte d'art al millor treball en prosa sobre'ls beneficis de l'agricultura. Els treballs, escrits tots en català, deurán ésser remesos avans del dia 15 de juny al domicili del mantenedor en D. Pou y Lladó (Major, 55, Hostalrich) dintre de les condicions que regeixen en els Jochs Florals. Formen el jurat qualificador els senyors Miquel Laporta, president; Arnau Martinez y Serriñà, Jaume Puigjermanal, D. Pou y Lladó, J. Pujol y Brull y Oriol Martorell, vocals; Joan Mercader y Vives, secretari.

Convocatoria y Cartell pera la segona festa dels Jochs Florals de l'associació regionalista «L'Escut Emporità», de La Bisbal. La festa tindrà lloch el dia 16 del vinent agost, y pera ella s'ofereixen dotze premis, en condicions semblants a les de l'anterior certamen. Per manca d'espai no publicuem tot el cartell. Les composicions deurán ésser dirigides al senyor secretari de «L'Escut Emporità». avans del dia 15 de juliol. El jurat estarà compost pels senyors Ignasi Iglesias, president; E. Guanyabens, J. Pous Pagès, Pompeu Crehuet, vocals; Enrich Paz Marcalló, secretari.

Fidel Giró impressor. — Carrer de Valencia, 233.

JOVENTUT

SETMANARI CATALANISTA

Preus de subscripció:

Els treballs se publiquen baix la exclusiva responsabilitat de sos autors.

No s'admeten els que no sien inèdits.

No's tornen els originals.

Se donarà compte de les obres rebudes en aquesta redacció, y de les que ho mereixin se'n farà crítica.

CATALUNYA: Un any.	8	Pessetes
» Mitj any.	4'50	»
» Trimestre.	2'25	»

ALTRES REGIONS D'ESPANYA:

Un any.	9	»
ESTRANGER: Un any.	10	Franchs.
Número corrent.	20	Cèntims.
» atrassat, ab folletins.	40	»
» sense folletins.	25	»

El número corrent no's ven sense folletins.

Folletí de JOVENTUT

Avuy comencèm, segons anunciarem, la publicació de l'obra d'en Rafel Nogueras y Oller

LES TENEBROSES

a la que seguirà, com diguerem, la novela

ROMANTICHS D'ARA

(ESTUDI D'UNS AMORS NEGUITOSOS)

original de n'Enrich de Fuentes.